

Česká školní inspekce a problematika speciálních vzdělávacích potřeb

Česká školní inspekce je samostatným, nezávislým úřadem České republiky, hodnotitelem počátečního vzdělávání, jeho kvality a efektivity. Pravidelné hodnocení vzdělávací soustavy probíhá na základě plánů a úkolů hlavní činnosti pro konkrétní školní rok. Svou činností Česká školní inspekce zjišťuje, ale také hodnotí podmínky vzdělávání, jeho průběh i výsledky.

Inspekční tým je povinen seznámit alespoň deset pracovních dnů před zahájením inspekční činnosti ředitele školy s předmětem inspekční činnosti, termínem zahájení inspekční činnosti na místě a předpokládaným termínem jejího ukončení, s časovým plánem, se seznamem požadované dokumentace školy, s požadavky na zajištění inspekční činnosti a s dalšími okolnostmi, které jsou významné z hlediska provedení inspekční činnosti a získání objektivních výsledků (např. technické a prostorové zabezpečení). Oznámení o inspekční činnosti probíhá formou oznamovacího dopisu. Ve výjimečných případech (zejména pokud by byl předchozím oznámením zmařen účel inspekční činnosti) se oznámení o zahájení inspekční činnosti nezasílá a škola, resp. odpovědná osoba je seznámena s relevantními informacemi

o inspekční činnosti až při samotném zahájení inspekční činnosti na místě.

Vlastní provedení inspekční činnosti na místě zahrnuje zejména:

- zjišťování stavu podle předmětu inspekční činnosti,
- ověřování údajů zjištěných při přípravě inspekční činnosti,
- shromáždění podkladů prokazujících zjištěné skutečnosti.

Přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami do MŠ

Mateřská škola je povinna vytvářet každému dítěti a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status

nebo náboženství. Tento přístup je uplatňován také v rámci zápisu do mateřské školy a při nastavování kritérií přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání.

Při přijímání dětí škola respektuje rovný přístup ke vzdělávání s maximální vstřícností ke všem uchazečům. Při rozhodování o přijetí a přestupech neupřednostňuje děti s lepšími kognitivními schopnostmi nebo specifickým nadáním, s lepším rodinným zázemím nebo děti bez speciálních vzdělávacích potřeb. Trvale nerozděluje děti do tříd s odlišným kurikulem (s výjimkou tříd zřizovaných podle § 16, odst. 9 školského zákona) a ve všech třídách poskytuje vzdělání ve srovnatelné kvalitě.

Každé dítě má nárok na to, aby pro něj byly vytvořeny rovné příležitosti a prostředí pro vzdělávání a uplatňování potřeb.

Pokud vyvstane ze strany mateřské školy v rámci zápisu „obava“ ze schopnosti zajištění adekvátního prostředí pro dítě s SVP, je nutné neodkládat komunikaci a spolupráci se školským poradenským zařízením, případně zřizovatelem, zákonnými zástupci dítěte a lékaři již v rámci zahájení správního řízení. Diagnóza nesmí být důvodem nepřijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání!

Koncept pedagogické diagnostiky

Klíčová je role předškolního zařízení při identifikaci a posléze uplatňování podpůrných opatření. Nezastupitelnou roli má v tomto směru koncept systém pedagogické diagnostiky na úrovni celé mateřské školy, důsledné sledování pokroků a vývoje dětí a spolupráce v oblasti pedagogické diagnostiky s asistentem pedagoga. Důležité je i mít vlastní strategii práce s dětmi s potřebou podpůrných opatření.

Pedagogický přístup

Pedagogický přístup by měl být založen na podpoře osobnostního sociálního přístupu, budování prosociálních aktivit, které tmelí dětský kolektiv a předchází rizikům vyčlenění dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami z kolektivu. Nutné je vzít na zřetel také specifika komunikace s rodiči dítěte. V komunikaci s dětmi a rodiči je vhodné se vyhýbat stereotypizaci. V konceptu aktivit směřujících k primární prevenci zařazujeme aktivity posi-

lující vztahové dovednosti a rozvoj osobnosti a charakteru dětí.

Tandemová spolupráce asistenta pedagoga a třídních učitelů

Při vzdělávacích činnostech třídní učitelky a asistent pedagoga spolupracují. Při vzdělávání je klíčová role třídní učitelky, ta dítě vzdělává. Role asistenta pedagoga je pomocná. Uplatňuje přímé formy podpory:

- Vysvětlování nových pojmů a postupů.
- Procvičování dovedností, vědomostí, návyků.

- Podpora aktivizace.
- Podpora při vypracovávání úkolů.
- Kontrola porozumění úkolům.
- Podpora koncentrace pozornosti.
- Podpora sociálních dovedností.
- Pomoc při manipulaci s předměty a procvičování jemné motoriky a koordinace pohybu.
- Pomoc při orientaci při vypracovávání zadáných úkolů.
- Kooperace s třídními učitelkami v rámci pedagogické diagnostiky.

Při práci asistenta pedagoga poskytují třídní učitelky systematickou podporu v rovině odbornosti, při výběru vhodných pedagogických postupů, metod, pomůcek a adekvátních nástrojů.

Závěrem neopomeňme zmínit i roli mateřské školy jako celku v rámci komunikace a spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (PPP, SPC) a případně OSPOD. ■

Mgr. Lenka Polášková

Výjezd učitelů mateřských škol do Finska v rámci projektu Erasmus+

V rámci evropského programu Erasmus+ jsme vytvořili konsorcium, jehož vedoucím je naše mateřská škola. V květnu 2024 jsme uskutečnili výjezd učitelů mateřských škol do finských Helsinek, kam odcestovalo 17 učitelů ze sedmi mateřských škol – z MŠ Jílové u Prahy, MŠ Dolní Břežany, MŠ Kamarád Jesenice, MŠ Jesenice, MŠ Pohoří a MŠ Vestec.

V rámci našeho týdenního pobytu jsme se rozdělili do čtyř skupin a navštívili čtyři mateřské školy v Helsinkách a v přilehlém Espoo, které spolu se sousedními městečky tvoří helsinské souměstí Velké Helsinky.

Ve finských mateřských školách jsme se účastnily tzv. stínování, tedy pozorování a porovnávání našeho předškolního vzdělávání s místním. Hned první den na nás čekala milá průvodkyně Susann, která si pro nás připravila exkurzi zaměřenou na vzdělávání v přírodě, tedy venkovní aktivity a lese a na louce. V dalších dnech jsme pozorovaly vzdělávání přímo v mateřských školách, kde jsem se soustředily na tyto cíle: posílení vědomostí pedagogů v oblasti inkluzivního vzdělávání, vytvoření podmínek venkovního vzdělávání pro vzdělávání v přírodě, posílení polytechnic-

ké a digitální gramotnosti u dětí předškolního věku a komunikativních schopností pedagogů směrem k dětem i rodičům. Mile nás překvapilo, že dětem v předškolních zařízeních je dáována větší svoboda v rozhodování a volbě činností než u nás, děti jsou vedeny k zodpovědnosti za svá rozhodnutí a velký důraz je kladen na emoce – jejich zpracovávání a zvládání v běžných situacích. Finské děti i učitelky jsou v sociálních interakcích klidnější, uplatňuje se zde plně respektující přístup a celkově ve školách panuje pohoda a klid.

Během naší návštěvy docházelo k naplňování všech našich sledovaných cílů, které jsme každý večer spolu s ostatními kolegy-němi v rámci brainstormingu vyhodnocovaly a porovnávaly. Poslední den v Helsinkách jsme si v rámci volného programu užily poznávání tohoto krásného města a jeho okolí a mohly navštívit např. helsinský přístav s místními trhy, honosnou katedrálu na Senátním náměstí, nebo nedalekou pevnost z 1. světové války na ostrově Suomenlinna, na který je zajištěna pravidelná kyvadlová lodní doprava.

Nyní bude probíhat vyhodnocení výjezdu a následně sdílení získaných informací nejen s dalšími kolegyněmi ze zúčastněných mateřských škol, ale i se všemi MŠ, které jsou zapojeny do akcí s místní akční skupinou MAS Dolnobřežansko.

Připravují se další výjezdy, které jsou plánovány na příští školní rok. ■

Simona Teturová a Petra Kolářová
Mateřská škola Jílové u Prahy